

Pedagoški vidiki komunikacije v vrtcu

Jurka Lepičnik Vodopivec
Maja Hmelak

Knjižnica Ludus · 34 · ISSN 2536-1937
Urednica zbirke · Silva Bratož

Pedagoški vidiki komunikacije v vrtcu

Jurka Lepičnik Vodopivec
Maja Hmelak

Pedagoški vidiki komunikacije v vrtcu

Jurka Lepičnik Vodopivec in Maja Hmelak

Recenzentki · Dragica Milinković in Svetlana Lazić

Lektoriranje · Davorin Dukič

Oblikovanje naslovnice · Tina Cotič

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Knjižnica Ludus · 34 · ISSN 2536-1937

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper

www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Naklada · 200 izvodov

Koper · 2021

© 2021 Univerza na Primorskem

Izid monografije je finančno podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz sredstev državnega proračuna iz naslova razpisa za sofinanciranje znanstvenih monografij

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.2.06

316.77:373.2

LEPIČNIK Vodopivec, Jurka

Pedagoški vidiki komunikacije v vrtcu / Jurka Lepičnik Vodopivec, Maja Hmelak. – Koper : Založba Univerze na Primorskem, 2021. – (Knjižnica Ludus, ISSN 2536-1937 ; 34)

ISBN 978-961-293-118-6

COBISS.SI-ID 92619267

Kazalo

1 Uvod · 7

2 Komunikacija · 9

- Opredelitev komunikacije in interakcije · 9
- Teorije in modeli komunikacije · 13
- Pedagoški vidiki komunikacije · 21
- Vrste komuniciranja · 23
- Vloga zaznavanja v komunikaciji · 34

3 Dejavniki učinkovite komunikacije · 39

- Zakoni komunikacije · 40
- Komunikacija je pogojena s prepoznavanjem in z interpretacijo vedenja · 41
- Učinkovito pošiljanje sporočil · 43
- Učinkovito poslušanje · 48
- Povratne informacije · 50

4 Odnosi in komunikacija v vrtcu · 55

5 Izzivi pedagoške komunikacije v sodobnem času · 65

- Medkulturna in interkulturna komunikacija · 65
- Spletna komunikacija · 71

6 Komunikacijske kompetence vzgojiteljev predšolskih otrok · 79

- Kompetence za sodelovanje s starši · 79

7 Zaključek · 93

- Literatura · 95
- Povzetek · 105
- Summary · 109
- Recenziji · 113

Uvod

»Beseda komunikacija izhaja iz latinske besede *communicare*, kar pomeni so-delovati, deliti, posvetovati se, razpravljati o nečem, vprašati za nasvet« (Skamlič, 2014, str. 12). Povezana je torej z besedo *communis*, ki pomeni skupnost. Najprej je bila beseda »komunikacija« uporabljena v zvezi z izmenjavo materialnih dobrin, kasneje pa se je pomen omejil na prenos misli, besed (Erčulj in Vodopivec, 1999). Označuje najpomembnejšo človeško veščino, ki je stara, kot je staro človeštvo. Predstavlja najpomembnejši sestavni del medsebojnih odnosov. Kakovost medsebojnih odnosov je velikokrat odvisna od kakovosti komuniciranja. Odnosi, ki jih ljudje spletamo med seboj, se oblikujejo na osnovi različnih ciljev, motivov in nagibov (Žibret, 2005).

Komunikacija je vedno dvosmeren proces, saj je povezana s sočasno medsebojno zaznavo in hkrati medsebojno izmenjavo sporočil (Hartley, 1993). Njena primarna funkcija je vzpostavljanje in ohranjanje odnosov z drugimi (potreba po socializaciji). Pomembne funkcije so še osebno izražanje, informativna funkcija, posredovanje informacij (prenos znanj in spoznanj ter življenjskih resnic na ljudi okrog nas) in kreativnost (ustvarjalno izražanje).

Strokovna literatura komunikaciijo deli v dva prepletajoča se procesa: v medosebno ozziroma interpersonalno in znotrajosebno ozziroma intrapersonalno komunikaciijo (Intihar in Kepc, 2002). Pri medosebni komunikaciji se na emitiranje znakov ene osebe odziva druga oseba, medtem ko je pri znotrajosebnici komunikaciji sporočilo usmerjeno proti njegovemu tvorcu (Jelenc, 1998). Medosebna komunikacija je torej proces izmenjave sporočil med dvema osebama ali več in se odvija v različnih skupnostih (Mušanović in Rošić, 2003). Opredelimo jo kot sporočilo, ki ga pošiljatelj pošle prejemniku, da bi vplival na prejemnikovo vedenje (Lamovec, 1993). Pri znotrajosebni komunikaciiji pa gre za uporabo notranjega govora, pri katerem posameznik sam sebi navaja razloge za in proti, da nekaj naredi ali ne naredi. Hkrati gre za ponotranjen družbeni nadzor, saj so vsebine notranjega govora povezane z družbenimi normami (Jelenc, 1998).

Medosebna komunikacija ni samo pošiljanje sporočil nekomu drugemu, temveč je veliko več. Večina komunikacije v vsakdanjem življenju poteka na medosebni ravni z neposredno prisotnostjo več oseb. Poteka v obliki nepretrganega procesa, v katerem je pošiljatelj hkrati tudi prejemnik. Zato lahko trdimo, da gre za proces, v katerem udeleženci sprejemajo, pošiljajo in inter-

pretirajo sporočila, ki so povezana z določenim pomenom (Vec, 2005). »V praksi človek komunicira enovito, torej obenem verbalno in neverbalno, in šele celota obeh načinov komuniciranja daje komunikacijski učinek.« (Ule, 2009, str. 170)

Komunikacija med vzgojiteljem in otrokom ter med otroki se vzpostavi takoj, ko otrok prestopi vrata vrtca pa tudi ko se začne igrati v skupini z vrnstniki. Na tak način začno otroci vplivati drug na drugega in tkati socialne vezi (Bjorklund, 2021). Sodoben vrtec temu sledi in pomaga ustvariti takšno okolje, ki bo spodbujalo pozitivne in konstruktivne odnose ter komunikacijo med vsemi deležniki. Šele ko se vzpostavijo harmonični odnosi med tremi temelji vrtca – vzgojitelji, otroci in starši –, lahko sodoben vrtec oblikuje lastno podobo s strokovno avtonomijo in kompetenco. Pri tem se od vzgojitelja v vrtcu se pričakuje, da je motiviran, ustvarjen, samostojen, samozavesten in strokovno odgovoren. V sodobnem vrtcu je poudarek na otroku v interakciji z okoljem, na njegovih potrebah, spremenjenem medsebojnem odnosu ter lastnem stilu razmišljanja. Vse to, predvsem pa trdnost in stabilnost občutka varnosti otrok, omogoča pedagoško komunikacijo.